

СЛОВО ДО ЧИТАЧА

Перед читачем — черговий випуск «Наукових записок», присвячених проблемі політичного класу. Пропоновані статті — результат виконання науковцями Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім.І.Ф.Кураса НАН України у співпраці з ученими інших установ планової теми: «Політичний клас у сучасній Україні: специфіка формування, тенденції розвитку».

У сучасну епоху ключовим чинником стає глобалізація світу з формуванням потужних інформаційних, фінансових, міграційних та ін. ресурсних потоків і, відповідно, проблема конкурентоспроможності країни в глобальному середовищі, мобільності у відповіді на його виклики. Отже, стимулювання рівня соціальної мобільності і стає завданням сучасного політичного класу. У збірнику ґрунтовно аналізуються передумови становлення політичного класу в сучасній Україні, ряді пострадянських держав, країнах Центральної та Східної Європи.

На цьому фоні яснішими стають «українські реалії». Зіставлення України з сусідніми країнами у регіоні, які успішно інтегрувалися в європейську та євроатлантичну інституційні мережі, задає в цьому плані належну міру порівняння. Невироблення аналогічного комплексу інститутів і процедур в українському варіанті свідчить самим цим фактом про відсутність аналогічної страти українського суспільства як сталої; пояснює необхідність стосовно України підвищення рівня мобільності соціуму.

Зрозуміло, формування дієздатного політичного класу, як і формування політичної нації — тривалий процес, що є справою не одного покоління. Разом з тим, кожна генерація має здійснювати *свій* крок у цьому напрямі, робити *своє* зусилля, взявши повну відповідальність за стан справ у державі за класичною формулою: не питай, що зробила для тебе країна, спитай, що ти зробив для неї. Громадяни не можуть відмовитися від цієї відповідальності, адже, перефразовуючи відомий вислів, суспільство, нездатне продукувати свій політичний клас, буде підпорядковуватися чужому.

Це ставить на порядок денний проблему громадянських компетенцій, здатності опанувати демократичні політичні інститути (вибори, ЗМІ, судова система, місцеве самоврядування, громадський контроль, громадський опір), що лише і робить чинний полі-

тичний режим і народовладдя дійсністю. Ця тема стане предметом наступних досліджень науковців, про що йдеться в статті, присвяченій цій тематиці.

Традиційно, як і в попередніх виданнях «Наукових записок», публікуються наукові розвідки молодих дослідників, які прагнуть здобути науковий ступінь кандидата політичних наук.

*Юрій Левенець,
директор Інституту політичних
і етнонаціональних досліджень
імені І.Ф.Кураса НАН України,
академік НАН України*